

GRADUAAT IN DE JURIDISCH-ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

SAMENWERKINGSVERBAND HOGENT HBO5

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

16 APRIL 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	11
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	21

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

De nieuwe graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning is het resultaat van een samenwerking tussen de HBO5-opleiding rechtspraak van Het Perspectief PCVO en Hogeschool Gent. Een kernteam bestaande uit docenten van PCVO en van HoGent nam het voortouw bij de uitbouw ervan. De nieuwe opleiding komt tegemoet aan de grote vraag vanuit het werkveld. Het aantal juridische vragen neemt toe en juristen, instellingen en organisaties zoals bijvoorbeeld notariële kantoren, vastgoed-kantoren, gemeentelijke en provinciale diensten, griffie, sociale secretariaten, studiediensten zijn op zoek naar personeel met de nodige juridische en praktische kennis én sterke organisatorische en administratieve vaardigheden om hen hierbij te ondersteunen. De opleiding beoogt ertoe bij te dragen dat sterke juridische medewerkers deze rol kunnen opnemen. Voor haar curriculum baseert zij zich op het onderwijsconcept ontleend aan prof. F. Dochy, m.n. High Impact Learning that Lasts (HILL). Hiermee zet de opleiding wel degelijk een praktijkgerichte opleiding neer, in lijn met de kenmerken van een opleiding op VKS-niveau 5. Werkplekleren neemt een prominente plaats in en het volume voldoet ruimschoots aan de decretale voorwaarde. Het curriculum is helder, wel stelt de commissie vast dat de opleiding ervoor kiest om de studenten wegwijs te maken in tal van rechtspraktijken zoals administratief recht, omgevingsrecht, economisch recht, grondwettelijk recht, burgerlijk recht, strafrecht, sociaal recht, enz. Voor graduaatsstudenten lijkt dit hoog gegrepen en is wellicht niet geheel noodzakelijk. Hier kon de opleiding de commissie niet geheel overtuigen van de gemaakte keuzes, daarom beveelt de commissie aan om voornamelijk exemplarisch te werk te gaan in de overtuiging dat studenten in staat zijn om in diverse contexten de transfer te maken. De commissie nam kennis van de diversiteit van beoogde kandidaat-studenten en waardeert de wijze waarop studentenbegeleiding en studietrajectbegeleiding opgezet worden. Hier is sprake van maatwerk en dat beantwoordt volledig aan de instroomkenmerken. De commissie vindt het een waardevolle keuze om het evaluatiebeleid van alle graduaatsopleidingen binnen het samenwerkingsverband HoGent HBO5 te enten op dat van HoGent temeer daar ze heeft kunnen vaststellen dat bij de uitwerking ervan zowel PCVO als HoGent actief betrokken zijn. De commissie heeft vastgesteld dat alle actoren voorbereid worden op de specifieke begeleidings- en beoordelingsvaardigheden van docenten en mentoren in het kader van de HILL-principes. De commissie waardeert nogmaals in het bijzonder het gegeven dat dit ontwikkelingsproces gebeurt vanuit wederzijds respect tussen PCVO en HoGent. Onder deskundige begeleiding van het kernteam, aangevuld met KZ-experten uit PCVO en HoGent, wordt de graduaatsopleiding op maat meegenomen in de HoGent-regie. De commissie stelt vast dat het opzet van deze kwaliteitszorg voldoende waarborgen biedt. De eerder ontwikkelde beleidsinstrumenten zijn ook geschikt voor de nieuwe opleiding mits het taalgebruik aangepast wordt op maat van het graduaat.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband HoGent-HBO5 voor de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Leg contacten met vergelijkbare opleidingen in het buitenland in functie van benchmark.
- Duid t.a.v. toekomstige studenten op een concrete en bevattelijke manier de tewerkstellingsmogelijkheden, incl. het concrete takenpakket van een juridisch-administratieve medewerker.
- Verduidelijk t.a.v. toekomstige studenten op een realistische wijze de studiebelasting.
- Heroverweeg de keuze en de hoeveelheid rechtsvakken zodat het curriculum studenten stimuleert in het maken van transfers.
- Concretiseer de externe blik bij het toetsbeleid.

Den Haag, 16 april 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding
graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning van het samenwerkingsverband
HoGent-HBO5

Eric Halsberghe
(voorzitter)

Lieve Desplenter
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De nieuwe graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning is het resultaat van een samenwerking tussen de HBO5-opleiding rechtspraak van Het Perspectief PCVO (verder: PCVO) en Hogeschool Gent (verder: HoGent). Een kernteam bestaande uit docenten van PCVO en van HoGent nam het voortouw bij de uitbouw ervan. De nieuwe opleiding komt tegemoet aan de grote vraag vanuit het werkveld. Het aantal juridische vragen neemt toe en juristen, instellingen en organisaties zoals bijvoorbeeld notariële kantoren, vastgoedkantoren, gemeentelijke en provinciale diensten, griffie, sociale secretariaten, studiediensten zijn op zoek naar personeel met de nodige juridische en praktische kennis én sterke organisatorische en administratieve vaardigheden om hen hierbij te ondersteunen. De opleiding beoogt ertoe bij te dragen dat sterke juridische medewerkers deze rol kunnen opnemen.

De nieuwe opleiding is gebaseerd op de domeinspecifieke leerresultaten (DLR). Aan deze DLR liggen weer de beroepskwalificaties ten grondslag waarin de actuele eisen vanuit het werkveld zijn verwoord. Deze kwalificaties zijn tot stand gekomen onder begeleiding van de Vlaamse overheid (agentschap AHOVOKS) in samenwerking met het werkveld en zijn internationaal afgetoetst. De opleiding koos ervoor om de opleidingspecifieke leerresultaten volledig te laten samenvallen met de domeinspecifieke.

De nieuwe opleiding sluit aan bij de visie op onderwijs die HoGent heeft ontwikkeld als onderdeel van het strategisch plan 2017-2022. Dat heeft geresulteerd in de volgende kernthema's voor de opleiding juridisch-administratieve ondersteuning:

- *Breed onderlegd zijn in de juridische sector.*
Hierbij is van belang dat de juridisch medewerker op een efficiënte en effectieve wijze informatie kan vinden of gericht kan doorverwijzen. Hij kan de juiste bronnen raadplegen, zich goed oriënteren in diverse vormen van recht. M.a.w. hij beschikt over een basiskennis 'recht' op niveau 5, kan bestaande rechtssystemen toepassen, niet ontwikkelen.
- *Analytisch sterk zijn.*
De juridisch medewerker beheerst op voldoende basis tools om allerhande bestaande documenten te digitaliseren, te verwerken en te controleren.
- *Communicatief sterk zijn.*
De juridisch medewerker communiceert efficiënt en adequaat, zowel extern met klanten als intern in teamverband.
- *Klaar zijn voor de uitdagingen van het werkveld.*
De juridisch medewerker gaat vlot om met allerhande digitale toepassingen (Excel, Word, Access, e.a.) en beheerst de vaktaal in het Nederlands, het Frans en het Engels.

De opleidingspecifieke leerresultaten (OLR) vallen samen met de DLR. Geïnspireerd door haar opleidingsprofiel en onderwijsconcept ordent de opleiding de OLR in vier thema's, dit zijn tevens de vier leerlijnen van het curriculum:

1. Thema *Wetgeving & methodologie*: OLR1, OLR2, OLR3 en OLR8 vormen samen dit thema. In dit thema behandelt men de kennis over algemene en specifieke juridische begrippen, procedures en contexten.

2. Thema *Communicatie*: OLR 5 en OLR 6 vormen samen dit thema. In dit thema staan mondeling en schriftelijk communiceren centraal waarbij de vakterminologie zowel in het Nederlands, Frans als Engels van belang is.
3. Thema *Juridische administratie*: OLR 4, OLR 7 en OLR 8 vormen samen dit thema dat in functie staat van administratie binnen een juridisch kader.
4. Thema *Professioneel handelen*: OLR 9, OLR 11, OLR 12 en OLR 13 vormen staan dit thema dat haar focus heeft op o.m. oplossingsgericht handelen, responsabilisering, ethisch handelen.

Naar het voorbeeld van de Rotterdam Academy koos het samenwerkingsverband ervoor om alle graduaatsopleidingen onder te brengen in een afzonderlijke entiteit, een HBO5-college. Ook deze graduaatsopleiding vindt daar een onderdak. Het HBO5-college krijgt vermoedelijk de naam GO5.

Overwegingen

Op verzoek van de commissie duidt de opleiding ter zitting explicieter het niveau 5 van de beoogde leerresultaten: de juridische medewerker is geen jurist, noch bachelor in rechtspraak maar een ondersteuner met praktische juridische kennis en brede administratieve vaardigheden. Het programma zorgt voor een goede en bevattelijke mix van laagdrempelige theorie en doorleefde praktijk zodat de afgestudeerde student effectief als gegradueerde in een juridisch brede context aan de slag kan. Deze toelichting overtuigt de commissie. Ze stelt dat de beoogde leerresultaten adequaat beantwoorden aan niveau 5 en goed aansluiten bij de actuele eisen uit werkveld.

De totstandkoming van de DLR en OLR is helder beschreven, de commissie waardeert dat dit gebeurde op basis van een evenwichtige samenwerking tussen alle betrokken actoren, incl. het werkveld. Uit de vier kernthema's, gebaseerd op de onderwijsvisie, leidt de commissie af dat de opleiding sterke juridische medewerkers wil opleiden die toekomstbestendig zijn. Dit lijkt ambitieus maar is vooral terecht vindt de commissie gezien de beroepseisen uit het werkveld. De groepering van de opleidingsspecifieke leerresultaten in vier leerlijnen is goed gekozen en verheldert voor de toekomstige student het opleidingsprofiel. De leerlijnen bundelen leerresultaten die duidelijk te herkennen zijn en vooral goed samenhangen. De commissie adviseert om contacten te leggen met vergelijkbare opleidingen in het buitenland, vnl. Nederland. Benchmarken houdt een opleiding scherp en werkt inspirerend ten gunste van innovatie. Daarnaast beveelt ze aan om ten aanzien van toekomstige studenten op een concrete en bevattelijke manier de tewerkstellingsmogelijkheden te duiden, incl. het concrete takenpakket van een juridisch-administratieve medewerker.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het onderwijsconcept dat aan de grondslag ligt van het curriculum is gebaseerd op enerzijds het strategisch plan van HoGent (2017-2022), anderzijds het didactisch model van prof. F. Dochy, m.n. High Impact Learning that Lasts (HILL). Dat laatste is uitermate geschikt voor sterk praktijk- en beroepsgerichte opleidingen. De zogenaamde speerpunten - met een verwijzing naar de HILL-bouwstenen - van het onderwijsconcept zijn:

- *Opbouw theorie-praktijk.*
HoGent-opleidingen krijgen vorm in nauwe wisselwerking met het werkveld en zijn praktijkgericht.

De graduele opbouw en gelaagdheid van de theorie en de praktijk doorheen de opleiding zorgt ervoor dat de student kennis en vaardigheden kan internaliseren. Dit proces wordt versterkt door werkplekleren. Twee HILL bouwstenen zijn hier van belang:

1. De lerende neemt steeds meer verantwoordelijkheid op voor het eigen leren (bouwsteen: zelfmanagement & learner-agency);
 2. Studenten leren van evaluaties door feedback te krijgen (assessment-as-learning).
- *Vakoverschrijdende aanpak.*
Studenten moeten kennis en vaardigheden in diverse en complexe situaties kunnen toepassen. Hiervoor is een vakoverschrijdende aanpak aangewezen waarbij samenwerking met het werkveld essentieel is. Drie HILL bouwstenen zijn hier van belang:
 1. De opleiding zet in op intensieve samenwerking tussen studenten onderling en met docenten en werkveld (coöperatie, interactie & coaching);
 2. De opleiding zorgt voor erkenning van zowel formeel als informeel leren en voorziet leerruimtes die informeel leren stimuleren (formeel & informeel leren);
 3. Inzet van realistische situaties direct uit het werkveld verhogen de motivatie (actie & kennisdeling).
 - *Opzoeken en toepassen van informatie*
Door de steeds veranderende regelgeving, structuren en procedures moet een vlot functionerende professional (in casu: juridisch medewerker) op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen. Dat vraagt informatievaardigheden zoals bijvoorbeeld kennis van zoekfuncties, inzetten van digitale tools, enz. Drie HILL bouwstenen zijn hier van belang:
 1. De student is intrinsiek gemotiveerd om te leren, werkt in authentieke situaties (urgentie, hiaat & probleem);
 2. De opleiding zet diverse onderwijsvormen in (hybride leren);
 3. De lerende neemt steeds meer verantwoordelijkheid op voor het eigen leren (zelfmanagement & learner-agency).

In de opbouw van het curriculum vertrekt men vanuit de inhoud van de beroepskwalificatie en herkent men ook een andere HoGent-keuze: m.n. het verdelen van de doelstellingen in de drie kennisniveaus uit de taxonomie van de Block & Heene: weten, toepassen en integreren. De ETCS-fiches van de eerste 60 studiepunten verduidelijken welke kennis belangrijk wordt geacht: het betreft diverse vormen van 'recht' zoals bijvoorbeeld administratief recht m.i.v. omgevingsrecht, economisch recht, grondwettelijk recht, burgerlijk recht enz. Dat daarbij het beheersen van anderstalige juridische termen van belang is bewijzen twee specifieke ETCS-fiches: Juridische termen in het Frans en het Engels en juridische termen in het Nederlands. De ECTS-fiches geven inzage in de onderwijsvormen, doorgaans activerende hoorcolleges, en in het studiemateriaal. Dat laatste zijn bronnen waarvan de student in staat moet zijn om ze te raadplegen, niet om uit het hoofd te leren. Naslagwerk is gecombineerd met 'hands-on' studiemateriaal, t.t.z. praktijkvriendelijke studieboeken op niveau van een graduaatsopleiding.

Vanzelfsprekend neemt werkplekleren (WPL) in het curriculum een prominente plaats in. Het aantal studiepunten bedraagt 51 waarmee aan de decretale vereiste is voldaan. WPL is de algemene noemer voor 'leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene of beroepsgerichte competenties, waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is'. Men verwijst hier naar de memorie of toelichting bij het decreet graduaatsopleidingen. PCVO heeft reeds in het verleden ervaring opgedaan met WPL. Jammer genoeg werd dit niet gecontinueerd wegens gebrek aan middelen, maar nu komt deze expertise goed van pas. Concreet voor de organisatie van WPL stelt de opleiding werkplekcoördinatoren aan. De werkplekcoördinator zorgt ervoor dat de docenten goed voorbereid worden op hun rol als begeleider van leeractiviteiten van studenten in lijn met of op een authentieke werkplek, dat studenten op de werkplek relevante taken uitvoeren in lijn met hun leerproces en conform de afspraken met de opleiding en dat de 'vakoverschrijdende cases' regelrecht uit de praktijk komen.

Werkplekieren wordt gradueel opgebouwd vertrekkende van bedrijfsbezoeken aan de hand waarvan studenten de reikwijdte van mogelijke tewerkstellingsgebieden doorgronden en eindigt met een afrondende stage van 20 studiepunten. (Werk-)Studenten die reeds in de sector werken doen dit als een geïntegreerde stage, anderen doen het onder de vorm van 'vakoverschrijdende cases' waarbij de student een effectieve samenwerking aangaat met een partner uit het werkveld en een reële opdracht uitwerkt die bijdraagt aan een levensechte probleemoplossing op de werkvloer. Het zij duidelijk dat deze laatste vorm van WPL voor zowel de student en als de gekozen werkveldpartner niet vrijblijvend is.

De beoogde doelgroep bestaat uit generatiestudenten, heroriënteerders, werknemers en werkzoekenden. Als eersten zullen zich ongetwijfeld enkele cursisten uit de bestaande HBO5-opleiding rechtspraktijk aanbieden die hiermee te kennen geven hun opleiding verder te willen zetten in de nieuwe structuur. Hiervoor organiseert men het weekendtraject, gespreid over drie jaar en telt 6 semesters a rato van 20 studiepunten per semester. Daarnaast zal men ook een dagtraject aanbieden, dit is het modeltraject gespreid over twee jaar, zijnde 4 semesters van 30 studiepunten per semester. Voor beide trajecten rekruteert men intern docenten uit de bestaande HBO5-opleiding en bacheloropleidingen, indien nodig ook extern d.m.v. vacatures. Zo goed als alle beoogde docenten zijn hybridedocenten en staan dus deels ook in de (juridische) praktijk. Overeenkomstig de opdrachtbepaling binnen HoGent voorziet men 1,8 VTE voor een verwachte instroom van 30 studenten. Docenten uit de HBO5 opleiding rechtspraktijk hebben nu reeds toegang tot de vormingsactiviteiten van HoGent. Deze vormingsactiviteiten zijn zowel aanbod- als vraaggestuurd en bereiden voor op o.m. blended learning, feedback geven, competentiegericht evalueren en omgaan met een online leerplatform. Dit zijn voor docenten uit de PCVO, maar ook voor bachelor docenten, essentiële vaardigheden in lijn met het HILL-onderwijsconcept.

Binnen HoGent bestaat een *servicecenter* dat instaat voor allerhande ondersteunende diensten zoals IT-ondersteuning, onderwijsontwikkeling, kwaliteitsborging, enz. In het kader van ondersteuning van de graduaatsopleidingen worden ook hier extra personele middelen voorzien. Met het servicecenter worden afspraken gemaakt voor de concretisering van studietrajectbegeleiding. Ook in het kader van studentenvoorzieningen (bv. voeding, huisvesting, sociale-medische en psychosociale begeleiding) is duidelijk dat hulpverlening op maat van de graduaatsopleiding gerealiseerd wordt. Begeleiding van studenten in HoGent gebeurt vraaggestuurd, zowel tijdens de opleiding als ervoor als nadien. Begeleiding begint met een intakegesprek waar de beginsituatie van de student besproken wordt: moet hij bijwerken? Zich heroriënteren? Vraagt hij bijzondere begeleiding? Enz. En de studietraject-begeleiding zal anders georganiseerd worden vermits werken met leerkrediet niet aan de orde is.

Overwegingen

De commissie kan zich zeer goed vinden in de keuze van de graduaatsopleiding om zich voor de opbouw van haar curriculum te laten leiden door een combinatie van het strategisch plan HoGent en het didactisch model HILL. Het schema dat deze koppeling weergeeft is helder. Op basis van de gekozen ingrediënten (HoGent-thema's en HILL-bouwstenen) borgt de opleiding op een effectieve wijze in haar curriculum de praktijkgerichtheid die kenmerkend is voor opleidingen op niveau 5.

Wat de kennisverwerving van de juridische context betreft (m.a.w. de content van het curriculum, de keuze van de opleidingsonderdelen) had de commissie wel wat zorg: de opleiding kiest ervoor om de graduaatsstudenten wegwijz te maken in tal van rechtspraktijken. Voor graduaatsstudenten lijkt dit hoog gegrepen en is wellicht niet geheel noodzakelijk. Hier kon de opleiding de commissie niet geheel overtuigen van de gemaakte keuzes, daarom beveelt de commissie aan om voornamelijk exemplarisch te werk te gaan in de overtuiging dat studenten in staat zijn om in diverse contexten de transfer te maken.

Werkpleklers krijgen voldoende aandacht in het curriculum, al kostte het de commissie aanvankelijk moeite om het te identificeren. De opleiding baseert zich op de brede interpretatie zoals voorzien in de memorie of toelichting bij het decreet graduaatsopleidingen, nl. werkpleklers zijn 'leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene of beroepsgerichte competenties, waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is'. WPL wordt in de opleiding gradueel opgebouwd te beginnen met bedrijfsbezoeken. Dit vindt de commissie terecht. De student moet zich bij aanvang van de opleiding een goed beeld kunnen vormen van de werkcontexten waarin hij terecht kan komen, even goed moet hij de kans krijgen om een voorkeur van werkplek te ontwikkelen. Het werkveld is immers zeer breed. Vervolgens werkt de student aan 'vakoverschrijdende cases'. De commissie kan zich hierin vinden wanneer het betekent dat de student daadwerkelijk in samenwerking met een reële werkplekpartner een opdracht uitvoert die integraal deel uitmaakt van de werkvloer. Zo niet riskeert het een 'doen alsof' te zijn, wat niet kan in de decretale context van werkpleklers. De opleiding heeft de commissie ervan overtuigd dat van 'simulatie-oefeningen' geen sprake is en de vakoverschrijdende cases regelrecht met en door het werkveld bepaald zijn. De cases worden aangebracht door hetzij de eigen docenten die ook nog in de praktijk staan, hetzij door partners uit het werkveld. Daarenboven stelt de opleiding dat (werk- of generatie-) studenten stage moeten lopen in een bedrijf. Zo de eigen werkplek van werkstudenten zich daartoe niet leent, helpt de opleiding de student aan een geschikt bedrijf. Een zorg blijft evenwel werkstudenten die niet in een juridische context tewerkgesteld zijn en waarvoor stage lopen in een ander bedrijf niet evident is. Dan helpt het concept 'vakoverschrijdende cases' gezien de verplichte formele band met een bedrijf waarmee samen aan de opdracht gewerkt wordt. De commissie kan zich hierin vinden, temeer daar zowel docenten als werkplekmentoren geprofessionaliseerd worden in de toch wel specifieke en complexe begeleidings- en beoordelingsvaardigheden.

De commissie nam kennis van de diversiteit van beoogde kandidaat-studenten en waardeert de wijze waarop studentenbegeleiding en studietrajectbegeleiding opgezet worden. Hier is sprake van maatwerk en dat beantwoordt volledig aan de instroomkenmerken. Ook kan ze zich vinden in de beoogde docenten. De opleiding kiest voor de inzet van beschikbare expertise en vult aan met nieuwe expertise d.m.v. externe vacatures daar waar nodig en wenselijk. In het bijzonder waardeert de commissie het gegeven dat nu reeds een kernteam werkzaam is dat samengesteld is uit actoren zowel uit de PCVO als uit HoGent en gezamenlijk de verantwoordelijkheid neemt voor de ontwikkeling van de nieuwe opleiding. Tevens is een ruim palet aan interne professionaliseringsmogelijkheden op maat van niveau 5 aanwezig waar nu reeds gebruik van wordt gemaakt. Op diverse vlakken is synergie en proactief handelen een realiteit.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Binnen het HILL-onderwijsconcept zijn permanente evaluatie, formatieve evaluatie, persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) en portfolio leerwinst-vergrotende evaluatievormen. De graduaatsopleidingen van HoGent HBO5 in het algemeen sluiten zich aan bij het bestaande evaluatiebeleid van HoGent waar de voornoemde evaluatievormen een plaats hebben. Dit evaluatiebeleid is gebaseerd op de volgende vijf principes: authenticiteit, evaluatie als leermiddel, een actieve rol voor studenten, rechtvaardigheid en redelijkheid. Deze zijn geheel passend in het HILL-onderwijsconcept.

De specifieke keuzes inzake evaluatiebeleid binnen het graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning zijn als volgt te duiden: De graduaatsopleiding is hoofdzakelijk een praktijkgerichte opleiding in samenwerking met en ten dienste van reële werkveldcontexten. Zodoende wordt er zoveel als mogelijk geïntegreerd geëvalueerd. Summatieve en formatieve evaluatie zijn aan de orde. Assessments zijn afgestemd op authentieke casussen. Bijna de helft van de evaluatievormen in de eerste examenperiode gebeurt niet-periode gebonden. Spreiding laat toe dat de taakbelasting van studenten op hun maat bewaakt wordt. Bij assessment is er sprake van peer- en selfassessment. In het kader van evaluatie van WPL betreft het een driehoeksverhouding: student-werkplekmentor (bedrijf) en werkplekbegeleider (opleiding) evalueren nauw samen de competenties van de student. Studenten, werkplekmentoren en -begeleiders worden voorbereid op hun specifieke rol. Wat helpt is dat op basis van het beroepsprofiel doelstellingen worden opgesteld, die op hun beurt geconcretiseerd zijn in gedragsindicatoren waarover uiteindelijk per student geoordeeld wordt. ECTS fiches worden op dit vlak verder verfijnd zodat het voor de student helder is waarover hij beoordeeld wordt.

Overwegingen

De commissie vindt het een waardevolle keuze om het evaluatiebeleid van alle graduaatsopleidingen binnen het samenwerkingsverband HoGent HBO5 te enten op dat van HoGent temeer daar ze heeft kunnen vaststellen dat bij de uitwerking ervan zowel PCVO als HoGent actief betrokken zijn. De commissie heeft vastgesteld dat alle actoren voorbereid worden op de specifieke begeleidings- en beoordelingsvaardigheden van docenten en mentoren in het kader van de HILL-principes. O.a. is er gekozen voor een geïntegreerde evaluatie, dat is op zich goed. Wel beveelt ze aan om de externe blik op het ganse toetsbeleid beter te concretiseren. Dit kan bijvoorbeeld door het invoeren van het vierogen-principe, een toetscommissie, enz. De commissie meent dat hiervoor voldoende inspiratie te vinden is zowel in binnen- als buitenland en verwijst nogmaals naar de voordelen van benchmark.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

Een werkgroep kwaliteitszorg, samengesteld uit vertegenwoordigers zowel van zowel PCVO als van HoGent, bereidt de systematiek voor de borging van de onderwijskwaliteit voor en is geruime tijd geleden opgestart. De borging verloopt volgens de HoGent-regie, maar wordt op maat van de graduaatsopleidingen vertaald. In aanloop naar de opstart van de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zijn reeds initiatieven genomen rond het gezamenlijk organiseren van studenten- en werkveldbevragingen. Bestaande 'vraaglijsten' zijn taalkundig omgevormd zodat ze bevattelijk zijn voor de specifieke doelgroep en het concrete werkveld.

Er zijn adequate overlegplatformen opgericht: een opleidings- en werkveldcommissie. De opleidingscommissie draagt verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van haar onderwijs, de werkveldcommissie voor realistische aansluiting van het onderwijs bij de verwachtingen van het werkveld. Peer-to-peer bijeenkomsten zullen worden georganiseerd evenals de zgn. 'balansmomenten' waarin de opleiding in gesprek gaat met het management over de kwaliteitsaspecten.

Een reeks reeds bestaande kwaliteitszorginstrumenten wordt vanaf 1 september 2019 ingezet voor de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning:

- Studietijdmetingen
Dit vindt de graduaatsopleiding een belangrijk issue want één en ander verandert: lestijden van 50 min. worden lestijden van 60 min, vakken worden opleidingsonderdelen die qua studiebelasting uitgedrukt worden in studiepunten, enz. Daarom zet men in het academiejaar 2019-20 een 'nulmeting' op, dit zal belangrijke informatie m.b.t. studiebelasting opleveren op basis waarbij de commissie adviseert om ten aanzien van toekomstige studenten de studiebelasting op een realistische manier te verduidelijken.
- Stakeholderbevragingen
Ook dit vindt de graduaatsopleiding een belangrijk issue want voor werkplekleren zijn er stage-opdrachten op maat van de graduaatsstudent nodig, deze opdrachten verschillen met die van bachelors rechtspraak en masters in de rechten. (waarmee het werkveld reeds vertrouwd is).
- Business intelligence
Deze digitale tool levert data-analyses op die nuttig zijn voor alle betrokkenen van de opleiding, zowel docenten als leidinggevenden, zowel van de specifieke graduaatsopleiding als van HoGent.
- Portfolio professionalisering onderwijsgevenden
Deze tool geeft op individuele docentbasis inzicht in de professionaliseringsactiviteiten, nodig om blijvend adequaat te functioneren.

Overwegingen

De commissie heeft vastgesteld dat zowel bij PCVO als bij HoGent in het verleden concrete aandacht was voor kwaliteitscultuur. Hierop bouwt het samenwerkingsverband voor de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning verder. De commissie waardeert nogmaals in het bijzonder het gegeven dat dit ontwikkelingsproces gebeurt vanuit wederzijds respect tussen PCVO en HoGent. Onder deskundige begeleiding van het kernteam, aangevuld met KZ-experten uit PCVO en HoGent, wordt de graduaatsopleiding op maat meegenomen in de HoGent-regie. De commissie stelt vast dat het opzet van deze kwaliteitszorg voldoende waarborgen biedt. De eerder ontwikkelde beleidsinstrumenten zijn ook geschikt voor de nieuwe opleiding mits het taalgebruik aangepast wordt op maat van het graduaat.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning voldoende.

De commissie is van oordeel dat de nieuwe graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning voldoende waarborgen in zich houdt opdat afgestudeerden zich als ware professionals kunnen aanbieden op de arbeidsmarkt. Het programma beantwoordt aan niveau 5 en is voldoende praktijkgericht, mede dankzij het onderwijsconcept geïnspireerd door HILL. Het geheel wordt aangestuurd door een samenhangend team bestaande uit actoren zowel uit PCVO als HoGent, dat zorgt voor gedragenheid. Het werkveld is in voldoende mate betrokken waardoor o.m. de inhoud van het curriculum de praktijktoets kan doorstaan. De inbedding van de opleiding in een afzonderlijke analoge identiteit is een sterk punt, dit zal zorgen voor voldoende identiteit op niveau 5.

De commissie formuleert enkele aanbevelingen voornamelijk in verband met de onderwijsleeromgeving (GKW 2): leg in functie van benchmark contacten met vergelijkbare opleidingen in het buitenland, duid ten aanzien van toekomstige studenten op een concrete en bevattelijke manier de tewerkstellingsmogelijkheden (inclusief het concrete takenpakket van een juridisch-administratieve medewerker), verduidelijk ten aanzien van toekomstige studenten op een realistische wijze de studiebelasting opleidingen, heroverweeg de keuze en hoeveelheid rechtsvakken zodat het curriculum studenten stimuleert in het maken van transfers en concretiseer de externe blik op het toetsbeleid.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 20 maart 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 20 maart 2019 om 15.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Ann D’Hooghe**
- **Geert Penneman**
- **Maria-Leentje Hozée**
- **Sofie Bruneel**
- **Chantal Ketelers**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 20 maart 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 16 april 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Hogeschool Gent
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Geraard de Duivelstraat 5, B-9000 GENT info@hogent.be www.hogent.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	<ul style="list-style-type: none"> • Chantal Ketelers, Coördinator HBO5-college • Sofie Bruneel, HBO5-projectmedewerker
Partner samenwerkingsverband	Het Perspectief PCVO
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Henleykaai 83, B-9000 GENT +32 9 267 12 90 info@hetperspectief.net www.hetperspectief.net
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de juridisch-administratieve ondersteuning
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	04 Business, administration and law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Gent
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Rechtspraak
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	PBA rechtspraak

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt in overleg met de leidinggevende het ontwerp van juridische standaarddocumenten en –regelingen op.
2. De gegradueerde voert juridische documenten in en inventariseert en archiveert juridische documenten en voorwerpen via de courante software- en registratietoepassingen.
3. De gegradueerde ondersteunt de leidinggevende bij het beheer van courante juridische dossiers, zoekt daarvoor de gevraagde juridische informatie op en volgt de dossiers op volgens vastgelegde termijnen en procedures. De gegradueerde verwerkt, verzamelt en registreert daarbij de nodige gegevens.
4. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van de administratieve juridische procedures binnen zijn/haar bevoegdheid, signaleert verbeteringspunten aan de leidinggevende en formuleert verbetervoorstellen.
5. De gegradueerde faciliteert en ondersteunt het contact met de cliënt bij juridische en administratieve dienstverlening.
6. De gegradueerde communiceert inzake de eigen juridische en administratieve werkzaamheden met collega's, cliënten en externen met een diverse achtergrond en zet daarbij meerdere talen in.
7. De gegradueerde maakt officiële en juridische ontwerpverslagen en notulen.
8. De gegradueerde levert in functie van de beleidsplanning van de organisatie de gevraagde gegevens aan de leidinggevende.
9. De gegradueerde biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie en respecteert daarbij de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.
10. De gegradueerde neemt zijn/haar verantwoordelijkheid op binnen het team en faciliteert de operationele werking van het team.
11. De gegradueerde werkt oplossings- en doelgroepgericht bij de uitvoering van het eigen takenpakket.
12. De gegradueerde ontwikkelt permanent de eigen professionele deskundigheid in de juridische sector.
13. De gegradueerde voert de juridisch ondersteunende taken nauwkeurig, discreet en deontologische correct uit.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Eric Halsberghe (*voorzitter*) is master Economische Wetenschappen. Hij startte als wetenschappelijk onderzoeker aan de Universiteit Gent. Nadien was hij docent in het economisch en technisch hoger onderwijs. Als medewerker in het VVKHO (Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen) begeleidde hij hogescholen op het vlak van fusie, professionalisering, curriculumontwikkeling, kwaliteitszorg en onderwijsinnovatie. Bij de fusie van de hogescholen in Vlaanderen werd hij algemeen directeur van KATHO (Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen). Hij was ook bestuurder in VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) en VLUHR (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad). In de Associatie KULeuven was hij bestuurder-secretaris en voorzitter van de Associatieraad Onderwijs. Voor de NVAO was hij commissielid en voorzitter van instellingsaudits en toetsen nieuwe opleidingen.

Roland van der Poel (*commissielid*) heeft economische geschiedenis gestudeerd in Leiden en zijn Executive MBA afgerond bij Nyenrode. Voor zijn toetreding tot het hoger onderwijs in 2010 was hij zelfstandig ondernemer en consultant op het gebied van flexibele arbeidsvoorwaardenpakketten. Tot 1 april 2018 was hij onderwijsmanager bij de Rotterdam Academy, die alle Associate degree programma's van de Hogeschool Rotterdam huisvest. Sinds 1 april 2018 is hij Directeur Associate degrees Academie Roosendaal. Dit is een samenwerking tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. Hij is op dit moment ook bij de University of Toledo bezig met zijn PhD in Community College Leadership

Maria Trips (*commissielid*) studeerde in 1975 aan de KULeuven af als master in de Rechten. Tijdens haar studies in de rechten was ze lid van de studie en actiegroep rechten (SAR) en de Leuvense Wetswinkel. In 1975-1976 behaalde ze haar masterdiploma Criminologie en Aggregatie HSO en HO-KT. Aansluitend werkte ze als advocate aan de balie te Antwerpen, ze liep haar advocatenstage bij advocaat Paul Goossens van 1976-1980. In 1980 werd ze mede-oprichtster van het advocatenkantoor Jaspers-Flamand-Trips dat in 2003 werd omgevormd tot advocatenkantoor PLN (Progress Lawyers Network) met als specialisatie familierecht en jeugdrecht. Ze heeft diverse publicaties (jeugdrecht, echtscheiding, adoptie, vereffening en verdeling) op haar naam staan. Ze is lid van de redactieraad van de EPO-reeks : " Je rechten als ". Jarenlang was ze juridisch medewerkster bij Amok-Antwerpen. Sinds 1 juli 2017 is ze op pensioen, sedertdien is ze ere-advocate.

Paolo Sartori (*student-commissielid*) studeerde af in de klassieke talen aan de Università Cattolica del Sacro Cuore in Milaan (2001). Hij specialiseerde zich in de Neo-Latijnse filologie en literatuur. In die discipline behaalde hij zijn doctoraat aan de UC Milaan in 2007. Aan de KU Leuven behaalde hij een lerarendiploma voor het secundair onderwijs in 2002 en een Master in de Taal- en Letterkunde in 2016. Hij werkte enige jaren als leraar in het volwassenenonderwijs. Van 2006 tot 2018 was hij Publishing Manager bij Brepols Publishers, een internationale academische uitgeverij in België. Hij werkt tegenwoordig als leraar zowel in het algemeen secundair onderwijs als in het volwassenenonderwijs. Sinds het academiejaar 2018-2019 is hij ingeschreven voor een Professionele Bachelor Toegepaste Informatica (blended learning) in Antwerpen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Lieve Desplenter**, externe beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Lieve Desplenter**, adviseur kwaliteitscultuur hoger onderwijs, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning - samenwerkingsverband HoGent HBO5

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidings specifieke leerresultaten
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten ('studiefiches')
- Verklaring op eer waarbij bevestigd wordt dat de in het informatiedossier voorziene middelen en personeel zullen worden ingezet in de opleiding
- Overzicht van de contacten met het werkveld inzonderheid deze in functie van werkplekleren en interne kwaliteitszorg Toegevoegd: lijst met internationale connecties per graduaat. Deze lijst geeft een aantal van de prominente connecties weer die de aan de graduaat verwante bacheloropleiding reeds heeft in het buitenland. Bij interesse van de graduaatsstudent in buitenlandse ervaringen kunnen deze connecties door de opleiding ondersteund door de dienst internationalisering aangesproken worden voor een organiserende en/of doorverwijzende rol.
- Onderwijs- en examenregeling (huidige van hogeschool én huidige van samenwerkingsverband: OER HoGent/OER HoGent HBO5). Het onderwijs- en examenreglement voor de graduaaten aan HoGent voor 2019-2020 werd nog niet uitgewerkt. Zoals algemeen geldend voor het uitwerken van regelgeving voor graduaaten, geldt het principe dat de regeling voor de bacheloropleidingen gevolgd wordt, tenzij specifieke afwijkingen noodzakelijk zijn (vb. inzake leerkrediet, inschrijvingsvoorwaarden). Daarom is in bijlage het huidige OER van HoGent toegevoegd.
- EVC/EVK-procedure graduaatsopleidingen versie Associatie Universiteit Gent (2018)
- Oplijsting van het voorlopig aanvullingstraject naar een bachelordiploma.
- Rapport van de Commissie Hoger Onderwijs in het kader van het voorlopig kwaliteitstoezicht, en, indien van toepassing, het verbeterplan.

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- 'Opleidingstabel': overzicht van informatie i.v.m. opleidingsonderdelen en link tussen beroepskwalificatie, OLR, doelstellingen en opleidingsonderdelen.

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
CVO	Centrum voor volwassenenonderwijs
DLR	Domeinspecifieke leerresultaten
ECTS	European credit transfer system
IT	Informatietechnologie
HILL	High Impact Learning that Lasts
KZ	Kwaliteitszorg
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLR	Opleidingsspecifieke leerresultaten
POP	Persoonlijk ontwikkelingsplan
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VKS	Vlaamse kwalificatiestructuur
VTE	Voltijds Equivalenten

